

N:o 28.

Ank. till Riksd. Kansli den 10 Mars 1881, kl. 1 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om förbud för ledamot af underrätt att inför samma rätt föra andras talan.

Lag-Utskottet får härmed afgifva utlåtande öfver en inom Andra Kammaren af Herr *S. Magnusson* afgifven och till Utskottet remitterad motion, N:o 69.

Motionären påyrkar »det Riksdagen för sin del måtte besluta en lag, hvarigenom ledamöter i underrätt förbjudas, att inför samma rätt föra andras talan i tvistemål och brottmål», och anför till stöd för sitt förslag följande skäl: Redan för mer än 120 år sedan eller 1758, hade man ansett nödvändigt, att genom Kongl. brefvet den 1 Februari samma år, förbjuda de biträden, som följde häradshöfdingarne på ting, att uppträda såsom fullmäktige, hufvudsakligen åsyftande härmed att, såvidt möjligt vore, undanrödja hvarje misstanke på möjligheten, att domarens omdöme skulle i följd af enskilda öfverläggningar emellan honom och hans biträden missrigtas. Man tänkte då icke på, att äfven på samma gång förbjuda ledamöter i rätten föra talan för parter, sannolikt af det skäl, att ledamöterna på den tiden, i saknad af erforderliga kunskaper, icke kunde befatta sig med advokatur. Nu vore deremot förhållandet annorlunda. Såväl vid häradsrätterna som vid rådhusrätterna invaldes ej sällan ledamöter, som i lagkunskap kunde till och med mäta sig med domaren. Nu mera vore ock ganska allmänt vedertaget bruk, att ledamöter i rätten af parter anlidades att, jemte vanliga ansökningsärenden, utföra såväl tvistemål som ock en del brottmål. Då så vore,

Bih. till Riksd. Prot. 1881. 7 Saml. 16 Häft.

torde ock samma fara för misstankar för möjligheten af bearbetningar under hand, som i ofvan omordade Kongl. bref vore afsedd att förebyggas genom förbud för domarens biträden att föra andras talan vid den rätt de biträda, i högre grad förefinnas rörande rättens ledamöter. För denna åsigt torde ock tala, att nu ofta invaldes personer till ledamöter i rätten, hvilka, i följd af sin samhällsställning, vanligen stode i ett intimare förhållande till domaren och dessutom genom sina grundligare kunskaper och sin belevvenhet möjligen skulle kunna utöfva något inflytande på sina kamrater, som hade att deltaga i afgörandet af det mål, någon af dessa med mera fackkunskap utrustade ledamöter till äfventyrs åtagit sig att utföra. Ett ytterligare skäl att förbjuda rättens ledamöter ifrågasatt fullmäktigskap torde ock föreligga i den omständigheten, att vår eljest så väl uttänkta och förtroendebjudande domstolsinstitution lede till sitt anseende genom det nu rådande advocerandet.

Vid 1876 års riksdag väcktes ett liknande förslag, hvilket emellertid var i det afseendet af vidsträcktare omfattning, att förbudet skulle gälla att inför samma rätt föra talan i allmänhet, och icke endast, på sätt motionären föreslår, talan i tvistemål och brottmål.

Beträffande det ifrågasatta förbudet, i hvad det anginge dessa mål, yttrade Utskottet sig då på följande sätt: I anledning af framställningen, som afser det gängse bruket, att vid underdomstol å landet nämndeman, som tillhör samma domstol, tillstädjes att vara fullmäktig, får Utskottet, å ena sidan, erinra, att då nämndeman, som varit ombud i en sak, icke eger att i pröfningen deraf deltaga, samt nämndens mening icke på domsluten utöfvar något inflytande i annat fall, än att den är enhällig och från domarens skiljaktig, någon fara därför, att nämndemän skulle på utgången af sine hufvudmäns talan kunna till deras förmån obehörigen inverka, icke torde förefinnas, så att det ifrågasatta förbudet, såvidt dermed afses att undanrödja en sådan fara, icke synes kunna tillmätas någon synnerlig vigt. Samma förbud skulle å andra sidan sannolikt medföra ganska stora olägenheter, och det synes desto mindre lämpligt att förhindra nämndemäns anlåtande till biträde i egentliga rättstvister, som de med hänsyn till den erfarenhet rörande sådana frågors behandling, nämnden genom sitt deltagande i lagskipningen är i tillfälle i viss mån förvärfva, torde vara dertill företrädesvis lämplige, samt, derest det ifrågasatta

förbudet blefve i lag stadgadt, menige man vid bristande förmåga till rättegångars utförande skulle, åtminstone intill dess ett advokatstånd blefve inrättadt, göras i dessa angelägenheter beroende af sådane, ofta nog mindre rättrådiga personer, som gjort utöfvandet af advokatycket på landet till sitt hufvudsakliga näringsfång och af egen vinning ofta förledas att snarare befrämja än förekomma obefogade rättegångar.

Då till det af Utskottet sålunda förut anförda och af Utskottet, beträffande förhållandena vid underrätt å landet, nu återopade, kommer, hvad angår förbudets tillämpande å ledamöter af rådstufvurätt, att något dylikt förbud icke för dem synes behöfligt, enär i stad ett sådant ombudsmannaskap som det ifrågavarande ytterst sällan lärer förekomma, får Utskottet värdsamt tillstyrka,

att motionen icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 10 Mars 1881.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. Lagerstråle.

Herr *Magnus Jonsson* har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.
